

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.566/2016/5.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
Dr. Gonda Andrea ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Krancz Mária ügyvéd

A per tárgya: felmondás jogellenességének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.21.270/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
10.M.699/2014/11.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.21.270/2015/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 50.000 (ötvenezer) forint és 13.500 (tizenháromezert-ötszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 916.800 (kilencszáztizenhatezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2011. február 1-jétől 2011. április 30-áig terjedő időszakra az alperes ügynöki megbízási szerződést kötött a P.S.K.SZ. Kft-vel, amelynek 2007. október 17-étől a felperes az ügyvezetője. A szerződésben rögzítették, hogy a felperes kizárólag a Pharma S.K.SZ. Kft-vel áll jogviszonyban, az alperessel sem munkaviszonyban, sem egyéb szerződéses jogviszonyban nem áll. A felperes a megbízási jogviszony létesítésekor orvoslátogató munkakörben egy másik munkáltatónál állt munkaviszonyban, melyet a megbízásra tekintettel egy hónap múlva megszüntetett.
- [2] Az alperesnél fennálló ügynöki megbízási jogviszony keretében a felperes B. több kerületében, valamint P. megye egy részén az alperes által meghatározott készítményekkel kapcsolatos gyógyszerismertető tevékenységet végzett napi rendszerességgel orvosoknál és gyógyszertárakban. Látogatásai során kizárólag az alperes által átadott gyógyszermintákat, promóciós és marketing anyagokat használhatta fel, követnie kellett az alperes szakmai előírásait, útmutatásait. Az alperes határozta meg, hogy milyen célcsoportokat kell látogatnia, de arról a felperes döntött, hogy adott napon mely orvosokat, gyógyszertárakat keresi fel. A látogatásokat követő időben a munkáját otthon végezte, jelenléti ívet nem vezetett. Heti látogatási tervet kellett készítenie, és heti, majd később napi jelentésben kellett beszámolnia a látogatásokról. A felperesnek a tevékenységét személyesen kellett ellátnia, az ahhoz szükséges képesítéssel, engedéllyel rendelkezett. Jutalékos rendszerben dolgozott, a jutalék számításának alapját az adott hónapban általa értékesített gyógyszerforgalom képezte. Havi ügynöki jutaléka 500.000 forint volt azzal, hogy az egyes termékekre jutó jutalékhányad túlteljesítése esetén ez az összeg növekedhetett, alulteljesítés esetén pedig csökkenhetett. Az alperes a felperes részére telefont és névjegykártyát biztosított, a feladat ellátásához saját gépjárművét és számítógépét használta, ezért külön költségtérítésben nem részesült, azt a megbízási díj tartalmazta.
- [3] Az alperes 2011. június 21-én kelt rendkívüli felmondással 2011. június 30-ával a szerződés 8.2. pontja alapján megszüntette a jogviszonyt arra hivatkozással, hogy a felperes a munkáját nem megfelelő eredménnyel, a tervszámoktól elmaradó eladási adatokat produkálva látta el.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes és közöttük 2011. február 1-jétől határozatlan időre szóló munkaviszony jött létre, azt az alperes rendkívüli felmondásával jogellenesen szüntette meg. Ennek jogkövetkezményeként a Munka

törvénykönyvről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 100. § (4) bekezdés alapján 5 havi átlagkereset, a (6) bekezdés alapján 2011. június 1-jétől a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedéséig elmaradt átlagkereset és kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

- [5] Álláspontja szerint az alperesnél munkaviszonyban állt a 7001/2005. (MK.170.) FMM-PM együttes irányelv, valamint az Mt. 75/A. § alapján.

A rendkívüli felmondás indokául felhozott alulteljesítés nem minősül olyan súlyos szerződésszegésnek, ami ezt az intézkedést megalapozhatná. Valójában a jogviszony megszüntetéséhez a regisztrációs díj megemelésével járó többletterhek vezettek.

- [6] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy a felperessel sem polgári jogi, sem munkajogi kapcsolatban nem állt, az ügynöki megbízási szerződést a felperes által vezetett és részben tulajdonát képező P.S.K.SZ. Kft-vel kötötte. A megbízási (ügynöki) szerződésben a felek minden részletre kiterjedően megállapodtak, és jogviszonyuk a valóságban is megbízási jogviszony volt, az ügynöki szerződés nem színlelt.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.M.699/2014/11. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [8] Az elsőfokú bíróság az Mt. 75/A. §-ára, valamint a bírói gyakorlatra utalással rögzítette, hogy azon tevékenységek esetében, amelyek mind munkaviszony, mind megbízási jogviszony keretében végezhetők, a felek tényleges szerződéskötési akaratának van döntő jelentősége. A felek egybehangzó nyilatkozata alapján arra a következtetésre jutott, hogy akaratuk polgári jogi jogviszony létesítésére irányult, közöttük tartós megbízási jogviszony jött létre. A felperes a megbízási szerződésben meghatározott konkrét feladat ellátására, gyógyszerismertetői tevékenységre szerződött, melyet tervszámok teljesítésével, ennek érdekében napi rendszerességgel kellett végeznie. A gyógyszerismertető tevékenység speciális képesítéshez és engedélyhez kötött, ezért a felperesnek a szerződésben vállalt feladatokat személyesen kellett ellátnia, mely önmagában nem utal munkaviszonyra, mivel a személyes munkavégzési kötelezettség megjelenhet a polgári jogi jogviszonyokban is.
- [9] A felperes nyilatkozata és a tanúk vallomása igazolta, hogy rendelkezésre állási kötelezettsége nem volt, maga határozta meg, hogy a munkáját - a gyógyszertárak nyitvatartási és az orvosok rendelési idejéhez igazítva - mikor és hol végzi. Nem volt kötött munkaideje sem, azt maga osztotta be, munkaidő-nyilvántartást vezetnie nem kellett.
- [10] P.D.Z. kereskedelmi és marketing vezetőként az alperes képviselőjében eljárva közvetítette az orvoslátogatók felé a megbízó utasításait, meghatározta a feladataikat, ellenőrizte a

tevékenységüket, ez azonban nem jelentett alá- és fölérendeltséget, az utasítások ugyanis nem vonatkoztak a munkavégzés részleteire. Az orvoslátogatók a kereskedelmi és marketing vezetővel szakmai megbeszéléseket folytattak, nem vártak utasítást. A megbízási jogviszonyban is megilleti a megbízót az ellenőrzés lehetősége, amelyet az alperes a heti látogatási tervvel, a heti, majd napi jelentésekkel, valamint a telefonban lévő GPS-szel valósított meg.

- [11] A felperes jutalékos rendszerben dolgozott, a gyógyszertárak és orvosok rendelésének meghatározott százalékát számlázhatta le havonta az alperesnek. A jogviszonya fennállása alatt nem kifogásolta, hogy megbízási díjat kap, tartós megbízási esetén pedig az elvégzett munka díjazása rendszeres lehet.
- [12] A munkavégzés eszközei közül a telefont és névjegykártyát az alperes biztosította, ugyanakkor a gépjármű és a számítógép a felperes tulajdonában volt. A felperes feladata az alperes termékeinek ismertetése volt, ebből adódott, hogy az ahhoz szükséges termékmintákat, szórólapokat is az alperes biztosította. Nem utal a munkaviszonyra az sem, hogy a felek az ügynöki szerződésben meghatározták azt a területet, ahol a felperes a tevékenységét végezte, mivel a munkavégzés helye a feladatellátáshoz igazodott, a területen belül pedig a felperes határozta meg, hogy mikor melyik orvost, gyógyszertárat látogatja meg.
- [13] A lefolytatott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felek szerződéskötési akarata polgári jogi jogviszony létesítésére irányult, és mivel a minősítő jegyek többsége is erre utalt, a munkaviszony fennállásának, illetve a munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása iránti kereset alaptalan.
- [14] A felperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.21.270/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest az alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a fellebbezési illetéket és az előlegezett költséget az állam viseli.
- [15] A törvényszék az Mt. 75/A. § (1) és (2) bekezdés alkalmazásával hangsúlyozta, hogy a szerződés típusát alapvetően az eset összes körülményére tekintettel kell megállapítani, ezért a perbeli esetben a munkaviszony ismérveit az elnevezése szerint ügynöki megbízási szerződés tartalmi elemeivel vetette össze, melynek során a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 474. § szerinti megbízási szerződés tartalmára, valamint a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, annak során tett nyilatkozataira és az Mt. 102. § - 104. §-ban meghatározott jogokra és kötelezettségekre is figyelemmel volt, valamint értékelte a vonatkozó bírói gyakorlatot (BH1992.736., BH2003.213.).
- [16] A törvényszék rögzítette, hogy a felperes által alperes részére végzett tevékenység jellege megengedte a típusválasztást, ezért helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a felek tényleges akarata milyen jogviszony létesítésére irányult, és helyesen

foglalt állást arról, hogy a felek megbízási szerződést kívántak egymással létesíteni. Azt, hogy az alperesnek nem állt szándékában az orvoslátogatókat munkaviszony keretében foglalkoztatni, a felek nyilatkozatán kívül a tanúk vallomása is alátámasztotta. A felek között a szerződés az alperes által felajánlott formában, a felperessel történt egyeztetést követően jött létre, annak aláírásával a felperes saját szerződési akaratát nyilvánította ki. A felperes korábban munkaviszonyban és megbízási jogviszonyban is ellátott orvoslátogatói feladatokat, ebből következően tisztában kellett lennie mindkét jogviszony tartalmával és annak jellemzőivel. Saját nyilatkozatával szemben állította utóbb azt, hogy az alperessel folytatott előzetes tárgyalásokon a munkaviszony létesítése is felmerült.

- [17] A megbízási szerződésben foglalt feladatellátás nem tekinthető munkakörnek, azon kívül pedig más feladat ellátására az alperes a felperest nem kötelezte. A személyes munkavégzési kötelezettség nem igazolja önmagában a munkaviszony fennállását, ugyanis ez a polgári jogi keretek közé tartozó munkavégzésnél is felmerülhet.
- [18] Nem volt megállapítható az alperes részéről az Mt. 102. § (1) bekezdés szerinti foglalkoztatási, illetve a felperes részéről a 103. § (1) bekezdés a) pontja szerinti rendelkezésreállási kötelezettség. A felperes szerződéses feladatainak elvégzésére fordított időt maga osztotta be, a látogatások teljesítését követően a munkáját otthon végezte, jelenléti ív vezetésére nem volt köteles, esetében nem volt fizetett távollét vagy szabadság. Saját elhatározásuk alapján lehettek távol a munkától, arról a kapcsolattartót csak tájékoztatni kellett, melynek következménye a kieső időre jutalékmegvonás volt.
- [19] Nem érvényesült a széleskörű utasításadási jog az alperes részéről, az alá- fölérendeltség és a függőség sem volt megállapítható. A kereskedelmi és marketing vezető a kapcsolatot tartotta az orvoslátogatókkal, a napi konkrét munkavégzésre utasítást nekik nem adott, velük kizárólag szakmai kérdésekről konzultált. A felperesnek az alperes által gyártott termékeket kellett megismertetnie az orvosokkal, illetve a gyógyszertárakkal, e körben nyilvánvalóan az alperes utasításainak megfelelően kellett eljárni annak érdekében, hogy az alperes termékei minél szélesebb körben legyenek ismertek.
- [20] A felperesnek napi rendszerességgel kellett ellátnia ugyan a feladatát, de a munkaidő nem volt meghatározva, azt maga osztotta be, hogy mely napokon milyen körben keresi fel az orvosokat, illetve a gyógyszertárakat, ezen kívül a munkát az otthonában végezte. A munkavégzés helye a feladat ellátásához igazodott, az alperes ugyanis az ország területét régiókra osztotta, és ez alapján határozta meg az egyes orvoslátogatókra jutó területet.
- [21] Megbízási díjként 500.000 forintot tartalmaz a megbízási szerződés, melynek összege azonban a teljesítmény függvényében változott. Az alperes telefont bocsátott a felperes rendelkezésére, ezen túl azonban saját eszközeit használhatta a munkavégzéshez, melynek

költségét a megbízási díjban számolta el a saját nyilatkozata szerint.

- [22] A megbízási szerződésben foglalt határozott idő elteltét követően a jogviszony tovább folytatódott, a felperes számlát is benyújtott, amit az alperes kiegyenlített. A megbízási szerződésre nincs formakényszer előírva, így az írásbeliség elmaradása sem igazolja a munkaviszony létrejöttét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatására és annak megállapítására irányult, hogy az alperesnél határozatlan idejű munkaviszonyban állt, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [24] Álláspontja szerint a törvényszék megsértette a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 221. § (1) bekezdését, 215. §-át, 3. § (1) és (2) bekezdését, a Pp. 206. §-át, valamint az Mt. 75/A. § rendelkezéseivel ellentétes jogszabálysértő következtetést vont le.
- [25] A bíróságok nem folytattak le bizonyítást arra, hogy a perben csatolt ügynöki megbízási szerződés 2011. április 30-ai lejártát követően a felek között milyen jogviszony állt fenn. Egy megszűnt szerződésre a bíróságok ítéletet nem alapíthattak volna. A törvényszék úgy állapította meg a megbízási szerződés ráutaló magatartással történő létrehozását, hogy azt a per során egyik fél sem kérte, vagy tett erre tényelőadást.
- [26] A bíróságnak a felek eltérő nyilatkozatait egy jogviszony elhatárolása tekintetében az összes körülmény és rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kell értékelnie (Pp. 206. §). Ezért szükséges lett volna, hogy a bíróságok megindokolják, a felperes 2015. május 23-án kelt részletes és ténybeli jogi érvelésében megjelölt bizonyítékait a minősítő jegyek vonatkozásában hogyan értékelték.
- [27] Az eljáró bíróságok a lefolytatott bizonyítási eljárásnak ellentmondó, megalapozatlan ítéletet hoztak, mert egy megszűnt polgári jogi szerződést vettek a minősítés alapjául, másrészt az Mt. 75/A. § rendelkezéseivel ellentétben a vizsgálatot az általuk polgári joginak minősített szerződés létrehozására, megkötésére szűkítették le nem vizsgálva, hogy a jogviszony tényleges tartalma megfelelt-e a felek szándékának. A szerződési szabadság elve ugyanis a szerződés tartalmának meghatározására, nem pedig annak elnevezésére terjed ki (BH2003.432.).
- [28] Iratellenesek és megalapozatlanok az ítéletek a jogviszony tartalmát érintő minősítő jegyek körében is, hiszen csak általános megállapításokat tesznek, melyeket bizonyítékokkal, jogszabállyal, bírói gyakorlattal nem támasztanak alá.
- [29] A felperes szerint a feladat meghatározása körében a munkaviszony fennállását valószínűsíti az, hogy a „feladatok” elnevezésű iratban

az alperes egyoldalúan - a szerződéstől eltérő tartalommal és részletességgel - határozta meg a felperes által ellátandó feladatokat, az irat tartalma szerint megfelel a munkaköri feladatoknak. A munkaköri meghatározással összefüggésben a 2015. május 23-án kelt előkészítő irat 4-6. oldalán tett előadására utalt vissza a felperes. A munkaviszonyban elegendő a munkát a munkakör meghatározásával, általánosságban, konszenzussal rendezni, de a konkrét feladatokat a munkáltató egyoldalúan meghatározhatja. A felek jogviszonya nem egy-egy konkrét jól körülhatárolható munkára, feladatra szólt, hanem a felperes az ügynöki megbízási szerződésben nevesített orvoslátogatói feladatát egyoldalúan meghatározott feltételek, előírások szerint végezte. A tevékenysége jellege tehát megfelelt a munkakörként történő feladatmeghatározásnak.

- [30] A törvényszék a személyes munkavégzési kötelezettséget mint elsődleges minősítő körülményt megállapította, viszont ennek ellenére a 7001/2005. (MK 170.) FMM-PM együttes irányelvben foglaltakkal szemben nem értékelte olyan körülményként, amely egyértelműen a munkaviszony fennállására utal. A munkakörként történő feladatmeghatározás, továbbá a személyes munkavégzési kötelezettség mint két elsődleges minősítő jegy együttes megléte értékelendő a jogviszony minősítése során.
- [31] A törvényszék a munkáltató részéről fennálló foglalkoztatási kötelezettséget jogsértően nem találta megállapíthatónak azzal, hogy a munkaidőt a felperes maga oszthatta be. A munkáltató e kötelezettségével szemben áll a munkavállaló rendelkezésreállási kötelezettsége. Ezzel összefüggésben a perbeli szerződés rögzíti, hogy folyamatos, napi rendszerességű munkavégzésre köteles a felperes. Ennek ellenőrzésére szolgált a heti látogatási terv, a heti, illetve utóbb a napi jelentés, amelyet a V. rendszerben kellett rögzíteni. A bíróságok ezen kötelezően előírt adminisztratív kötelezettséget tekintették iratellenesen otthoni munkavégzésnek. A tanúvallomások szerint a V. rendszerben rögzítendő napi munkavégzés jelenléti ívként szolgált, ez alapján ellenőrizte az alperes az orvoslátogatók adott napon teljesített munkavégzését.
- [32] Az alá-, fölérendeltség hiányával kapcsolatos ítéleti megállapítás iratellenes. A tanúvallomások szerint P.D.Z. kereskedelmi és marketing vezető nemcsak szakmai kérdésekről konzultált az orvoslátogatókkal, továbbá az alperes szervezeti hierarchiájából következően az orvoslátogatók neki voltak alárendelve. Az alperes P.D.Z.-t vezetőt megillető jogosítványokkal ruházta fel, úgy mint a munkaviszony létesítését megelőző tárgyalások, feladatmeghatározás, ellenőrzés, számonkérés. Polgári jogviszony keretei között ez a szerep értelmezhetetlen, csak a munkaviszony keretei között lehet a munkáltatói jogkört delegálni. Alá-, fölérendeltség és függőség fennállása esetén a jogviszonyra a munkajog szabályai az irányadók (EBH2002.677.).
- [33] A bíróságok az általuk megállapított széles utasításadási jogkört jogellenesen magyarázták az alperes gazdasági érdekével. Az

utasításadásnak ugyanis a mértékét a mélységét, az utasítást adó munkáltatói hierarchiában betöltött szerepét szükséges vizsgálni a minősítés során.

- [34] A munkavégzés időtartamának, a munkaidő beosztásának meghatározása, a munkarend tekintetében is iratellenes álláspontra helyezkedett a törvényszék. A munkavégzés területét, a gyógyszereket, a terveket az alperes P.D.Z. munkahelyi vezető útján egyoldalúan határozta meg, melyet a tanúk is igazoltak. A termék, a terület és az orvosok kategorizálása, a látogatások száma meghatározott volt, akiknek a nyitvatartási ideje is adott, ezért a munkaidőt és a munkarendet közvetve az alperes határozta meg.
- [35] A munkabér jellegre utal annak fizetése rendszeressége. A munkaviszonyt nem zárja ki az sem, hogy a díjazás teljesítménytől függött. Az alperessel a szerződésben fix összegű havi díjban állapodtak meg, és a tanúk igazolták, hogy a havi díjazás nem függött a teljesítménytől. Az orvoslátogató teljesítményét az alperes egyoldalúan volt jogosult meghatározni, így a havi juttatásukat is.
- [36] A felperes a gyógyszerismertetői tevékenységet az alperes által adott gyógyszerminta szóróanyag, marketing és oktatási anyag, névjegykártya és az orvosokkal telefonos kapcsolattartás segítségével végezte. Ezen túlmenően nem volt a munkaköréhez elengedhetetlen sem a gépkocsi, sem a számítógép használata, ezt az alperes nem is írta elő. A munkavégzéshez szükséges eszközöket tehát az alperes biztosította a felperes számára.
- [37] Mindezek alapján a felperes álláspontja szerint az Mt. 75/A. §, valamint 7001/2005. (MK170.) FMM-PM együttes irányelv alapján bizonyítottá vált, hogy a felek között 3 hónapos próbaidő beiktatásával, vagy 3 hónapos határozott időtartamú szerződést követően határozatlan időtartamúvá alakult munkaviszony jött létre. Az irányelvben meghatározott elsődleges minősítő jegyek mindegyike igazolja ugyanis a munkaviszony fennállását. A másodlagos minősítő jegyek túlnyomó részben szintén ezt támasztják alá. A bíróságoknak a bizonyítékokat összességében kellett volna értékelniük.
- [38] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását és a felperes felülvizsgálati költségben marasztalását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [39] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [40] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Pp. 272. § (2) bekezdésben foglalt követelményeknek megfelelően előadott felülvizsgálati érvelés alapján vizsgálhatta felül. Ezért a megsértett jogszabályhelyet megjelölő, és a jogszabálysértésre vonatkozó érvelést is tartalmazó felülvizsgálati előadás alapján vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet. Arra nem volt lehetőség, hogy a felülvizsgálati kérelemben nem szereplő valamely perbeli

beadványra történő hivatkozást a Kúria figyelembe vegyen. A felülvizsgálati kérelemben kell ugyanis előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja, ezért a Kúria nem a korábbi beadványokra hivatkozást, hanem a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat értékelheti (BH1995.99.).

- [41] A felperes megalapozatlanul hivatkozott eljárásjogi szabálysértésekre. A bíróságoknak határozatukat mindig a szükséges mértékben kell megindokolniuk. Ennek körét pedig az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A törvényszék értékelte a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat és a tanúk vallomását, valamint a felek perbeli előadását. Döntését részletesen megindokolta, a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket helyesen jelölte meg, és figyelemmel volt az irányadó bírói gyakorlatra is. Ezért a Pp. 221. § megsértése nem volt megállapítható.
- [42] A felperes megalapozatlanul hivatkozott a Pp. 3. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 215. § megsértésére is. Keresetében a jogviszonya megszüntetése jogellenességének megállapításához szükséges előzetes kérdésként annak megállapítását kérte, hogy munkaviszonyban állt az alperessel, melynek érdekében az eljáró bíróságok jogszerűen értékelték az eset összes körülményét, így a felek közötti jogviszony létesítésének körülményeit, köztük az ügynöki megbízási szerződés megkötését és annak tartalmát, továbbá azt, hogy az abban foglalt határozott idő elteltét követően a foglalkoztatás tartalmában változás nem történt. Ezért jogszabálysértés nélkül vették figyelembe mindezeket a felek közötti jogviszony teljes időtartamára.
- [43] A bíróság a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékeli és a per összes releváns körülményére figyelemmel - meggyőződése szerint - bírálja el, mérlegeli, hogy az egyes bizonyítékok közötti ellentétet miként oldja fel [bizonyítékok szabad mérlegelésének elve, Pp. 206. § (1) bekezdés]. E mérlegelés legfőbb korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Az ítélet indokolásából ugyanis világosan ki kell tűnni, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak tekintett. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére, újabb egybevetésére nincs jogi lehetőség, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves, vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH2012.173., Mfv.I.10.300/2016.).
- [44] Jelen esetben az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése során nyilvánvalóan és alapvetően téves következtetésre nem jutottak, ezért a felülvizsgálati kérelem jogszabálysértés megállapítására nem adott módot.
- [45] A munkaviszony és a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyok elhatárolási szempontjait összefoglalóan tartalmazó 7001/2005. (MK 170.) FMM-PM együttes irányelvet a jogalkotásról szóló 2010. évi

CXXX. törvény 47. §-a visszavontnak minősítette. Az irányelvet is figyelembe vevő korábbi bírói gyakorlatra tekintettel azonban az eljáró bíróságok jogszerűen értékelték a felek között létrejött jogviszony megvalósulási feltételeit, valamint az Mt. 75/A. § (2) bekezdése előírásait, miszerint a szerződést típusát elnevezésétől függetlenül az eset összes körülményére - így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, a szerződés megkötésekor, illetve a munkavégzés során tett jognyilatkozataira, a tényleges munkavégzés jellegére a 102. § - 104. §-okban meghatározott jogokra és kötelezettségekre - tekintettel kell megítélni, illetve megállapítani.

- [46] A bírói gyakorlat szerint amennyiben a munka természete folytán a tevékenység nemcsak munkaviszony, hanem munkavégzésre irányuló más jogviszony keretében is ellátható, a szerződési szabadság elvére figyelemmel a felek szabadon dönthetnek arról, hogy a munkavégzés milyen típusú szerződés (polgári jogi vagy munkaszerződés) alapján történjen (BH2008.167.). A perbeli esetben ezért az eljáró bíróságok helyesen tulajdonítottak döntő jelentőséget a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásainak, szerződéskori nyilatkozatainak, továbbá annak, hogy a felperes a jogviszonyt nem a saját, hanem a vállalkozása nevében létesítette, és a tevékenységért járó díjazást is a vállalkozás által kiállított számla alapján igényelte.
- [47] A szerződési szabadság a szerződés tartalmának a meghatározását jelenti (677.EH.), ebből következően a szerződés megkötését követően az abban foglaltakat kell teljesíteni. A bíróságok tehát jogszerűen vizsgálták azt is, hogy a munkavégzés során a megvalósult jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek alapján a munkaviszony létrejötté megállapítható-e (EBH2002.677.).
- [48] Erre tekintettel döntő jelentősége volt a felek közötti alá-, fölérendeltség megállapíthatóságának. A bírói gyakorlat szerint az adott tevékenység (azaz az alperes termékeinek ismertetése, terjesztése) jellegére figyelemmel az a körülmény, hogy a foglalkoztató bizonyos körben felügyeli és meghatározza az értékesítés területét, valamint annak protokollját, és az a követelmény, hogy a feladatot ellátó az adott szakmai protokollt kövesse és ezt betartassa, nem minősül az Mt. szerinti munkáltatói utasításnak (Mfv.I.10.405/2010/7.).
- [49] Az, hogy ezen ellenőrzés és feladat kiosztás az orvoslátogatók esetében egy kapcsolattartó által történt, önmagában az alá-, fölérendeltséget nem igazolja. A feladatteljesítés ellenőrzése jelentéstétel útján a perbeli esetben nem minősül rendelkezésreállási kötelezettségnek, mivel a díjazás ennek alapján történhetett, más módon nem volt felmérhető az adott típusú feladat (alperesi termékek ismertetése, terjesztése) elvégzése. A feladatellátásra fordított időtartamot pedig a tervszámok mellett az orvosok rendelési ideje, illetve a gyógyszerterek nyitvatartási ideje, az ehhez kapcsolódó látogatási menet határozta meg. A díjazás formájának a jogviszony minősítése szempontjából nincs

döntő jelentősége, mert tartós megbízási jogviszonyban is rendszeresen visszatérő díjazás illeti meg a megbízottat.

- [50] A felperes által végzett alperes gyógyszereinek ismertetését jelentő tevékenységhez szükséges volt gyógyszerminta, szóróanyag, marketing és oktatási anyag, névjegykártya, valamint telefon biztosítása, melyből önmagában nem következik a munkaviszony fennállta.
- [51] A fentiekre tekintettel az eljáró bíróságok helyesen minősítették a felperes alperes részére végzett munkáját polgári jogviszony keretében teljesített tevékenységnek, és utasították el a munkaviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben benyújtott keresetét. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [52] *Nem a szerződés elnevezése, hanem a megvalósult jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek alapján állapítható meg a munkaviszony fennállta.*
- [53] *Az adott (a foglalkoztató termékeinek ismertetését, terjesztését jelentő) tevékenység jellegére figyelemmel az a körülmény, hogy a foglalkoztató felügyeli és meghatározza az értékesítés területét, annak protokollját, és az a követelmény, hogy ez utóbbi betartására a munkát végző köteles nem minősül munkáltatói utasításnak.*
- [54] *A feladatteljesítés ellenőrzése jelentéstétel útján nem tekinthető adott esetben rendelkezésre állási kötelezettségnek, mivel a díjazás ennek alapján történt, más módon nem volt felmérhető az adott típusú feladat elvégzése.*
- [55] *Ezen tevékenységhez a jellege folytán szükséges anyagok, eszközök biztosításából sem következik a munkaviszony fennállta.*

Záró rész

- [56] A Kúria kötelezte a pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költsége viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján.
- [57] A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes személyes költségmentességére tekintettel 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [58] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. május 24.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró